

Науковий консультант реставрації замку

Ведучий рубрики **Микола МАНЬКО**, директор Державного історико-культурного заповідника Острога

Півтора століття тому – 22 липня (3 серпня за новим стилем) – в Іркутську народився **Петро Петрович Покришкін** – визначний архітектор-реставратор і педагог, дійсний член Імператорської археологічної комісії з 1902 року і академік архітектури з 1909 року. Значна частина його науково-реставраційної праці пов'язана з українськими землями та їхніми храмовими й оборонними пам'ятками архітектури. На основі досліджень Петра Покришкіна архітектор **Олексій Щусев** розробив проект, за яким реконструював Свято-Василівський собор в Овручі. Академік провадив часткові розкопки Золотих воріт у Києві. Серед архітектурних пам'яток України, реставрованих за проектом і під керівництвом П. Покришкіна, – Юр'єва божниця в Острі, церква Спаса на Берестовій у Києві, мечеть Хан Джамі й інші споруди Ханського палацу в Бахчисарай.

1915 року академік очолив Комісію з вивчення шкоди, завданої пам'яткам архітектури в ході воєнних дій на фронтах Першої світової війни. У ці роки він

безпосередньо перебував у зоні військових дій на територіях Буковини, Галичини і Західної Волині, фотографуючи, описуючи й досліджуючи споруди давнини, насамперед – храми.

Академік П. Покришкін став науковим консультантом реставрації замку князів Острозьких у нашому місті. Як відомо, 20 грудня 1912 року проект і кошторис реконструкції Острозького замку, інші матеріали, які за дорученням Братства ім. князів Острозьких підготував волинський єпархіальний архітектор Володимир Леонтович, були представлені Імператорській археологічній комісії. За рішенням комісії в Острог були відряджені академік П. Покришкін і художник-архітектор Д. Мілеєв, які в січні 1913 року обстежили замкову будівлю. П. Покришкін надав рекомендації щодо ремонту замкового даху зі збереженням його попереднього вигляду, замурування стін замку в місцях обвалів, проведення розкопок нижнього поверху споруди. На підставі пропозицій академіка В. Леонтович подав в археологічну комісію новий проект і кошторис реставраційних робіт, який невдовзі був затверджений. Це відкрило шлях до фінансування широкомасштабних робіт у 1913 – 1914 роках із урятування найцін-

нішої пам'ятки архітектури доби князів Острозьких, які увінчалися відкриттям у замку історичного музею 24 серпня 1916 року.

Академік Петро Покришкін 1920 року прийняв священицький сан і посаду настоятеля церкви Лукояновського жіночого монастиря Нижегородської єпархії, де і помер 5 лютого 1922 року. 1925 року монастир Лукоянова був знесений разом із цвинтарем, тож могила заслуженого реставратора не збереглася. Ім'я академіка Покришкіна увічнене в назві однієї з острозьких вулиць на Новому місті. Недалеко від неї є вулиця Михайла Тучемського і Йосипа Новицького. ■